

„vethart”, of „weakened heart” enz. met hypertrophie en latere degeneratie van het linker hart behooren volgens hem tot deze primaire „arteriosclerose”: later kunnen dan de verschijnsels van de secundaire „Sclerose der Nieren” volgen. Met „Arteriosclerose” en „Sclerose der Nieren” wil LEYDEN n.l. dit ziekteproces aanduiden.

Dat op nierlijden kan volgen hypertrophie van den linker ventrikel van het hart en verhooging van de arterieele spanning, is een feit; de verklaring is tot nog toe onbekend. LEYDEN meent, dat de nier door vermindering of vermeerdering van de watersecretie op de chemische samenstelling van het bloed, op de hoeveelheid bloed en op de drukking in de arteries moet werken en aldus als een regulator van de drukking van het bloed kan worden beschouwd: „mit Hülfe dieser Hypothese erklärt sich das Zustandekommen der Herzhypertrophie bei Nierenschrumpfung.” Het is duidelijk, dat LEYDEN hierin zich zelve bedrogen heeft door het gebruik van te veel en te groote woorden. Sluiting van vier van de grootste arteries verhoogt de drukking in de aorta niet, belangrijke vermeerdering van de hoeveelheid bloed, bijv. door transfusie, evenmin: dat de nier regulator is van de drukking van het bloed in de aorta is dus nog slechts een woord, dat nog beteekenis moet verkrijgen en dus beter niet gebruikt wordt.

De typische veranderingen in de nier gedurende de zwangerschap zijn volgens LEYDEN slechts zwellings- en korrelige degeneratie van het epithelium der nier, die wel de nier groot en wit kunnen maken, maar na den partus spoedig in genezing kunnen overgaan. Hij bestrijdt, volkomen terecht (Ref.), dat veneuse hyperaemie de oorzaak zou zijn van het proces. De veranderingen van het epithelium zouden kunnen samenhangen met belemmering van de afvloeiing van de urine door de ureteren (zooals onze landgenoot HALBERTSMA zich reeds voor vele jaren voorstelde).
T.

EENE BIJDEAGE TOT DE VERLAMMING DOOR SCHRIK levert BRIEGER (*Zeitschrift f. Klin. Med. II*). Eene 23jarige syphilitische prostituée, 's avonds van een bal thuishkomende, struikelde over een beschonken man en schrikte daardoor zeer sterk. Eenige uren later bemerkte zij, na koude rillingen, totale paralyse en anaesthesie van de benedenextremiteten en van de blaas en van het rectum. In den beginne konden geene reflectiebewegingen worden opgewekt, later waren zij zeer sterk. Eene volkomene anaesthesie bleek zich ontwikkeld te hebben beneden eene lijn, getrokken door den proc. spin. van den 2den lendenwervel, de spinae ossis ilei sup. ant. en ongeveer 2 ctm. onder den navel. Niettegenstaande eene zorgvuldige verpleging ontwikkelde zich 14 dagen na het begin van het lijden decubitus, die door etterige spinale en cerebrale meningitis den dood tengevolge had, 30 dagen na de schrik. De oorzaak der verlamming van het gevoel en van de beweging bleek te zijn eene myelitis transversa, die zich naar boven had uitgebreid. De oorzaak der myelitis zoekt BRIEGER in eene arterieele anaemie, het gevolg van den schrik door tusschenkomst van de vasomotorische zenuwen.
T.

DE AANWIJZINGEN VOOR DE GASTROTOMIE BIJ

ZWANGERSCHAP BUITEN DE BAARMOEDER worden door Prof. LITZMANN in het *Archiv für Gynaekologie*, Band XVI, S. 323 besproken, naar aanleiding van twee gevallen, waarin hij in het begin van dit jaar deze operatie verricht heeft. Vat men de resultaten, die hij, zoowel door eigen ervaring als door die van anderen (drie en veertig gevallen zijn door hem uit de literatuur bijeenverzameld) verkreeg, te zamen, dan is de slotsom deze: zoolang de bloedsomloop in de placenta bestaat is de gastrotomie allergevaarlijkst voor de vrouw, wegens de belangrijke en hoogst moeilijk te stuiten bloeding, die, behalve in de gevallen waarin de placenta bij de operatie wordt ingesneden, ook plaats heeft bij de latere spontane loslating der placenta, welke loslating steeds met een etteringsproces gepaard gaat, dat men wel matigen maar niet voorkomen kan, want het wegnemen van den geheelen vruchtzak met placenta en al, zal wel altijd tot de onmogelijkheden behooren.

Als dus het kind leeft, is de gastrotomie alleen aangewezen indien er in de tiende maand der zwangerschap een levend en krachtig ontwikkeld kind (een zeldzaamheid bij zwangerschap buiten de baarmoeder) aanwezig is en men met eenige zekerheid kan vermoeden, dat de placenta niet in het bereik der snede zal vallen.

Is het kind dood, dan wachte men met de gastrotomie totdat de bloedsomloop in de placenta materna heeft opgehouden, tenzij er vóór dien tijd verschijnselen van verettering van den zak ontstaan.

Heeft de bloedsomloop in de placenta materna opgehouden, hetgeen men mag aannemen dat vijf of zes maanden na den dood der vrucht het geval zal zijn, dan is de gastrotomie aangewezen, omdat men dan zonder het minste gevaar de vrouw van een last kan bevrijden, die haar altijd nog noodlottig kan worden.

In alle andere gevallen is de gastrotomie niet aangewezen. Geen intredende baringswerkzaamheid, geen dreigende verscheuring van den vruchtzak mag er ons toe verleiden, want het kind is onder zulke omstandigheden toch verloren en voor de moeder is er geen gevaarlijker tijdstip om de operatie te verrichten. Evenmin mag een werkelijk plaats hebbende verscheuring van den vruchtzak er ons toe doen besluiten, want het plan om door de gastrotomie de buikholte te reinigen of de bloeding te stuiten zal steeds een illusie blijken te zijn, terwijl men juist groot gevaar zal loopen om de bloeding te doen toenemen of op nieuw te doen beginnen. Afwachten, hoe moeilijk soms bij het zien van het dreigend gevaar waarin moeder en kind zweven, zal daarom ook hier toch altijd nog de veiligste weg zijn. SR.

DE RESULTATEN VAN DE OPERATIE VAN PORRO.

— HARRIS heeft 50 gevallen van deze operatie uit de literatuur bijeengebracht. Hieruit blijkt dat 29 van de geopereerden gestorven zijn. Bij deze 50 komen nog minstens 4, waaronder 2 met gelukkigen afloop (BRAUN en mijn geval), 2 met ongelukkigen afloop (SACCHI en VEIT). Van deze 54 gevallen zijn er 12 in Oostenrijk geopereerd, waaronder 8 met gunstigen afloop, 5 in Duitschland, die alle ongunstig zijn afgegaan.

VEIT meent, dat in zijn geval de infectie niet van uit het cervikaal-kanaal of de buikwond, maar van den neus (!) is uitgegaan. Er was in dienzelfden